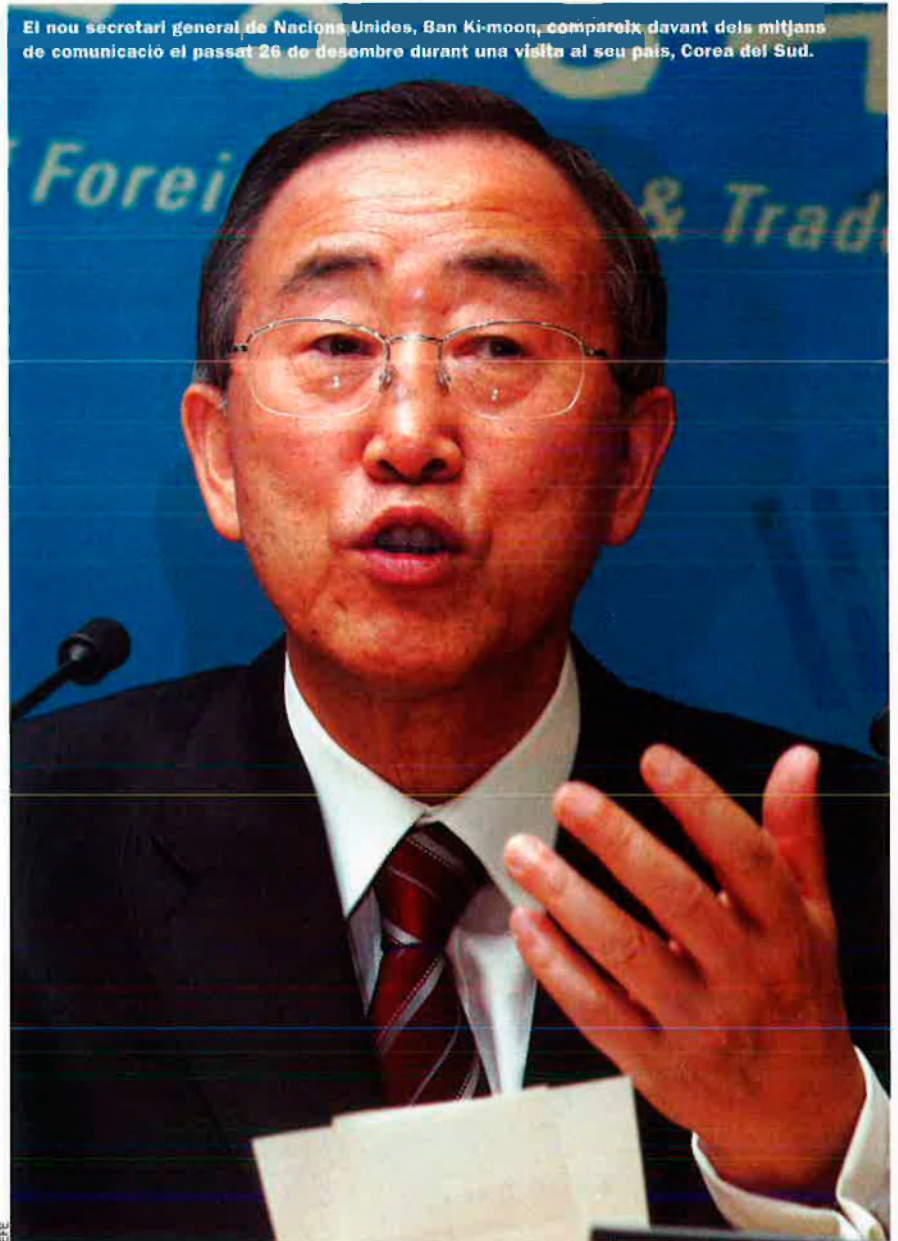

El sud-coreà Ban Ki-moon, de seixanta-dos anys, és, des de l'1 de gener, el vuitè secretari general de Nacions Unides; institució creada el 1945 i que al llarg dels darrers deu anys ha encapçalat Kofi Annan. Com en l'elecció d'Annan, la de Ban ha hagut de reunir un ampli i en principi difícil consens, especialment entre els membres del Consell de Seguretat. Ara, com fa deu anys amb Annan, la incògnita és si Ban es comportarà com a "home de consens", o si podrà imprimir un estil propi i independent, al marge dels països que han fet possible que sortís elegit, però que alhora ja abans han ignorat l'autoritat moral que se pressuposa a l'organització i al seu màxim representant. Segons es desprèn de les seves primeres intervencions, ell aposta per superar tots dos reptes.

Un jurament premonitori. "Jo, Ban Ki-moon, juro solemnement exercir amb tota la lleialtat, discreció i consciència les funcions que se m'han encomanat com a secretari general de les Nacions Unides, de dur-les a terme i regular la meva conducta preservant els interessos únicament de les Nacions Unides, sense cercar o acceptar instruccions respecte a les meves responsabilitats de cap govern ni cap altra autoritat externa a l'Organització." El jurament, per més que es tracti d'una mena de tradició, evoca les dificultats dels seus predecessors i la manera com han abandonat el càrrec. Annan se'n va sense haver pogut fer res per evitar la invasió nord-americana de l'Iraq i enmig d'una campanya de desprestigi arran de la corrupció associada al programa de "Petroli per Aliments" de les Nacions Unides, que va esquitxar funcionaris de l'organització i fins i tot el mateix fill del secretari general. Boutros Ghali, per la seva part, recentment va publicar un llibre on acusava l'ex-

Una cara nova per adreçar el món

El nou secretari general de Nacions Unides, Ban Ki-moon, compareix davant dels mitjans de comunicació el passat 26 de desembre durant una visita al seu país, Corea del Sud.

A partir de l'1 de gener, Ban Ki-moon agafa el relleu de Kofi Annan al capdavant de l'organització de les Nacions Unides. Aquest sud-coreà és el vuitè secretari general de l'ONU d'ençà de la creació d'aquest organisme l'any 1945. El primer repte que tindrà Ban Ki-moon serà imposar l'autoritat moral que hauria de tenir com a cap de la primera institució mundial.

president Clinton i l'antiga secretària d'Estat Madeleine Albright d'haver-lo vetat per a un segon període al capdavant de l'organització, a propòsit del nivell de decisió que Boutros-Ghali havia de tenir durant els bombardejos aeris de Sarajevo a mitjan anys noranta. Tant en el mandat de Boutros Ghali com en el segon d'Annan, l'evident falta d'implicació de governs com el nord-americà (un dels grans deutors del total de 192 nacions membre) demostren que els pesos pesants no desitgen unes Nacions Unides que interfereixin en els seus assumptes.

Negociador i bon diplomàtic.

Quatre dècades després que el birmà U Thant ostentés el càrrec, ja s'havia assumit que el proper segretari general havia de ser un asiàtic. I entre totes les candidatures, Ban Ki-moon era el favorit en tots els pronòstics setmanes abans de la seva elecció. Bregat com a ambaixador a Àustria, com a representant del seu país als Estats Units i a les Nacions Unides, però especialment durant la política d'aproximació de Seül a Corea del Nord abans de la darrera crisi nuclear (en qualitat de ministre d'Exteriors), Ban arriba amb fama de negociador, de bon diplomàtic en el sentit més estricte de la paraula. És a dir, que Ban disposa del vistiplau de tots i tots esperen d'ell el màxim en la difícil tasca de quedar bé amb tothom. Molts temen que aquest màxim pot significar, a la pràctica, actuar al mínim possible. Conegut a Seül com l'"anguila esmunyedissa" per la seva habilitat d'escalar posicions en el cos diplomàtic, en les primeres entrevistes després de jurar el càrrec ja ha volgut deixar clar que sabrà prendre decisions amb fermesa quan sigui necessari i que vol una organització "dinàmica i valenta", en un intent per matisar la fama que el precedeix. Ban emprèn l'arribada al càrrec amb conflictes com el del Sudan, el Pròxim Orient, i els nuclears a l'Iran i a Corea del Nord, aquest últim una de les seves prioritats. I precisament entorn d'un dels pocs conflictes sobre els quals s'ha pronunciat abans de començar a exercir (Ban va dir en una universitat sud-coreana que el seu coneixement i implicació anterior haurien de jugar a favor de les negociacions per garantir l'estabilitat de

la península coreana), tres dels països que participen en les converses a sis bandes del Pequín per la desnuclearització de la zona ja li han fet un toc d'atenció. Tant la Xina com Rússia i el Japó (els dos primers, membres permanents del Consell de Seguretat, i el tercer, etern aspirant a una de les noves cadires d'una possible ampliació d'aquest cos) han demanat a Ban que, si intervé, ho faci de manera informal i silenciosa, per procurar que no hi hagi malentesos a Pyongyang, tècnicament en guerra amb els Estats Units i amb els seus aliats sud-coreans. En declaracions posteriors, Ban ha apostat per tenir paciència i per preservar el format de les converses a sis, un format qüestionat des dels seus inicis per les grans agències informatives anglosaxones,

La voluntat de Ban Ki-moon de liderar una organització dinàmica i valenta és probable que no es tradueixi en fets fins d'aquí a uns quants mesos

que des de la mort de Kim Il-Sung no han parat de propagar prediccions (fallides, d'altra banda) de col·lapse econòmic i polític del règim nord-coreà, el pitjor escenari segons la majoria d'experts de tots els països que hi tenen frontera: la Xina, Rússia, però especialment Corea del Sud, que seria incapaç d'afrontar el cost que això significaria.

En aquest sentit, Corea del Nord és un bon exemple d'aquest estil diplomàtic de Ban, basat a fer discursos de bones intencions i gens comprometedors. L'escalada nuclear toca de prop bona part de les primeres potències mundials i requereix solucions consensuades que només ofereix el multilateralisme. Aquest consens és oposat a la "llei del talió" o de "policia del món" que comporten les teories com l'Eix del Mal i altres "solucions" que el gir neoconservador dels últims anys a Washington

han propagat. I en aquest sentit, Ban mereix l'oportunitat de trobar-se a si mateix en el càrrec. La cadira, això sí, és calenta i pot arribar a cremar.

El principal maldecap. L'Iraq, l'escenari que més maldecaps va portar a Annan, ofereix un altre exemple del que pensa —o millor dit, com pensa— Ban Ki-moon. En una entrevista recent, un presentador de la cadena ABC li va preguntar si considerava il·legal la guerra de l'Iraq, tal com pensava el seu predecessor. Resposta: "L'important, ara, és el futur dels iraquians." El presentador va insistir. "Això és el que tots sabem. Però creu que és il·legal?" I Ban va respondre: "La primera norma a l'hora de tractar amb corresponents estrangers és no deixar que t'invalidin i dir només el que realment vols fer. I aquesta és una qüestió pesada." L'estratègia hi té molt a veure, probablement, amb el fet que hagi estat elegit.

La voluntat de liderar una organització dinàmica i valenta és probable que no es tradueixi en fets fins d'aquí a uns quants mesos. Senzillament perquè, primer Ban ha de fer-se un nom, ha de guanyar-se el prestigi i el carisma abans de prendre grans decisions. Perquè, al capdavant, la figura del secretari general no té autoritat per si mateixa, sinó que representa la veu de tots els països. El problema és que no tots els països criden tan alt com els cinc del Consell de Seguretat. La reforma de la institució passa per ampliar la representació de potències emergents i potències que ja ho són però que no tenen la mateixa quota de decisió que la Gran Bretanya, França, Rússia, la Xina i els Estats Units. Països com el Brasil, l'Índia, Alemanya o el Japó. Alguns sectors demanen també que la reforma inclogui una "neteja" del Secretariat d'unes Nacions Unides que consideren excessivament burocràtiques. Sens dubte, a Ban la feina se li acumula abans d'estrenar-se, tant a dins com a fora de casa. Sigui com sigui, d'ell depèn que aquestes siguin unes Nacions Unides de tots i no només d'uns, una assignatura pendent des de la creació de la Lliga de les Nacions al final de la Primera Guerra Mundial.

*Sergi Vicente
Pequín*